

Nieuwsbrief voor opdrachtgevers

RUD
UTRECHT

Impact op onze leefomgeving

Welkom bij onze tweede nieuwsbrief! Hoewel het buiten donkerder wordt, blijft het hier op kantoor een heldere en lichte bedoening. We zijn volop bezig met de start van fase twee van het fusietraject onder leiding van een nieuw programmteam. Daarnaast zijn we bezig met de jaarlijkse realisatie-eindsprint in het laatste kwartaal.

Eind september mocht ik deelnemen aan de 'Dag voor de Leefomgeving: VTH in Actie' in Hilversum, georganiseerd door Omgevingsdienst NL, de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en het interbestuurlijke programma Versterking VTH-stelsel (IBP VTH). De dag stond in het teken van het verbeteren van de huidige staat van de leefomgeving door middel van het VTH-instrumentarium. Ook werd stilgestaan bij het einde van het IBP-programma. In eerste instantie was er vooral aandacht voor de succesjes van het IBP. Winnie Sorgdrager, van de commissie van Aartsen, was ook aanwezig. Zij zorgde voor de nodige nuancering. Volgens haar is er nog veel nodig om de leefomgeving te verbeteren in dit prachtige en welvarende land. Ik ben het met haar eens. Onze hele organisatie is het met haar eens. Het mooiste aan die dag was de consensus die ontstond tussen de

verschillende overheidslagen en uitvoeringsorganisaties over het nut en de noodzaak om ons in te zetten voor een verbetering van de leefomgeving! Deze actieve houding is nieuw, en het VTH-instrumentarium heeft een enorm potentieel om een positieve impact te hebben op onze leefomgeving.

De bevoegdheid, die intern bij de RUD heerst, werd geleidelijk ook zichtbaar in de theaterzaal in Hilversum. Deze bewustwording zorgt ook voor een momentum, een momentum om omgevingsdiensten robuuster te maken. In het Utrechtse doen we dat via een fusietraject bottom-up, dankzij een goede directeur en kundige bestuurders. Landelijk wordt dat momentum anders benut. Er is onlangs een Kamerbrief gestuurd waarin de zorgen over de robuustheid van de omgevingsdiensten worden geuit. In die brief staat een aankondiging van een AMVB (algemene maatregel van bestuur) om robuustheid (lees: fusies) af te dwingen bij omgevingsdiensten. In het Utrechtse gaan we nu al de tweede fase in voor de fusie. Alle bestuurders hebben de handen zelf aan het stuur. We mogen met elkaar best een beetje trots zijn op deze prestatie! In Utrecht bouwen we zo met

elkaar aan de op twee na grootste omgevingsdienst van Nederland mét een goede bestuurlijke verbinding.

Tot slot zul je wellicht op tv of op de radio het woord omgevingsdienst wat vaker horen vallen. De landelijke naamsbekendheidscampagne van omgevingsdiensten is van start gegaan om de bekendheid van omgevingsdiensten te vergroten in Nederland, als ook een stukje arbeidsmarktcommunicatie. De eerste resultaten zijn al positief. Er wordt al 4x meer gekeken op onze website.

Fabian Gomes Monteiro,
Coördinator accountmanagement

Fusie Utrechtse omgevingsdiensten stap dichterbij

Op 17 oktober stelden de algemeen besturen van de Omgevingsdienst regio Utrecht (ODRU) en de Regionale uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht de uitgangspunten voor de nieuwe omgevingsdienst vast. Ook stemden zij in met de ontwerp-gemeenschappelijke regeling van de Omgevingsdienst Utrecht, de juridische basis voor de nieuwe omgevingsdienst. Deze ontwerp-gemeenschappelijke regeling zal nu door de 27 colleges

aan hun raden/staten worden aangeboden met het verzoek om hier hun zienswijzen op te geven. Daarmee is de fusie tussen de ODRU en de RUD Utrecht weer een stap dichterbij gekomen. Het proces verloopt hiermee nog volgens de planning die het mogelijk moet maken dat de Omgevingsdienst Utrecht per 1 januari 2026 een feit zal zijn. Zij werkt dan voor provincie Utrecht en alle 26 gemeenten in deze provincie.

Door samen te gaan, ontstaat een samenhangend werkgebied met een grotere omgevingsdienst die beter in kan spelen op de nieuwe, complexe vraagstukken in de leefomgeving. Naar verwachting kan de nieuwe omgevingsdienst aan alle gestelde kwaliteitscriteria (eisen aan opleiding, aantal medewerkers en ervaring van medewerkers per vakgebied) gaan voldoen. Momenteel lukt dat voor een aantal specialismen niet, voornamelijk doordat er medewerkers met pensioen gaan en omdat er per dienst onvoldoende werk op dat bepaalde gebied is.

Op maandag 21 oktober werden de medewerkers van beide fusieorganisaties bijgepraat tijdens een bijeenkomst. Beide directeurs wierpen een terugblik op fase 1 en keken vooruit naar fase 2. Enkele collega's vertelden over de soepele samenwerking die nu al plaatsvindt tussen beide organisaties op het vlak van energie. Hierna vond de bekendmaking van de nieuwe naam 'Omgevingsdienst Utrecht' plaats. Deze naam was geen grote verrassing en voelt ook direct vertrouwd aan.

De fusie wordt definitief als de 27 individuele deelnemers – colleges, met toestemming van gemeenteraden/provinciale staten – instemmen met de gemeenschappelijke regeling voor de Omgevingsdienst Utrecht. Dit proces is naar verwachting in november 2025 afgerond.

Advies RUD Utrecht zet milieubeleid Houten op de kaart

Welke geluidshinder is aanvaardbaar? Welke functies willen we beschermen tegen geurhinder? Twee willekeurige vragen waar gemeenten sinds de inwerking-treding van de Omgevingswet regelmatig een antwoord op moeten geven. Als hoeder van de kwaliteit van de leefomgeving hebben gemeenten meer bestuurlijke afwegingsruimte gekregen. Zij moeten nu ook regels opstellen over milieu en gezondheid. Gemeente Houten vroeg ons om te ondersteunen bij het maken van regels over het milieu in het omgevingsplan. Met als tussenstap het opstellen van milieubeleid voor bodem, externe veiligheid, geluid, geur, trillingen en

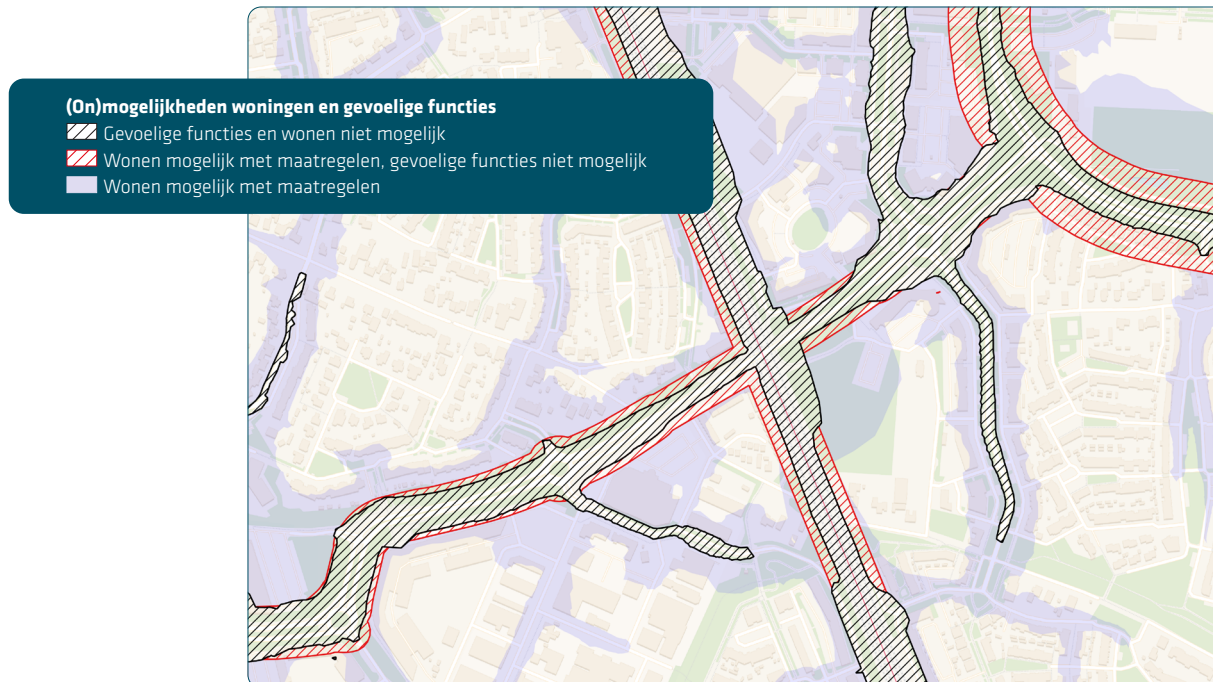
luchtkwaliteit. Een mooi project waarbij we, met onze kennis en expertise, invulling geven aan de adviesrol die past bij de omgevingsdienst van de toekomst.

Projectleider José Hobert (RUD): "In gesprek met gemeente Houten werd al snel helder dat het niet zozeer over de regels moet gaan, maar juist over de kwaliteit van de leefomgeving. Denk aan: welke functies of groepen wil je beschermen en welke hinder vind je aanvaardbaar? Houten was het uitgangspunt. Hier gaven we invulling aan door steeds te kijken naar: wat zijn de bestuurlijke ambities, welke ontwikkelingen spelen er en

voor welke opgaven staan ze? In sessies is steeds de keuzeruimte die de Omgevingswet biedt op de verschillende thema's vertaald naar de Houtense praktijk. Daarbij zijn ook de consequenties vanuit milieu aangegeven. Tegelijkertijd was er ruimte om de andere belangen op tafel te leggen, zoals een sterk buitengebied, voldoende ontwikkelmogelijkheden voor bedrijven en het betaalbaar houden van woningen. Hierdoor heeft Houten zelf keuzes kunnen maken die passen bij de gemeente Houten. Milieu kreeg daarbij een volwaardige plek."

José: "We hebben voor alle milieuthema's separate sessies georganiseerd. Er zijn keuzes gemaakt. Veel van deze keuzes gingen over potentiële plekken voor woningen en kwetsbare functies, zoals scholen en zorginstellingen. De keuzes gingen echt leven toen we ze vertaalden naar kaarten. In een 'botsproef' werden casussen doorgesproken met de kaarten met gebieden waar beperkingen gelden voor type functie of waar maatregelen nodig zijn om functies te realiseren. Ook maakten we een geïntegreerde kaart (zie afbeelding). Bij een planontwikkeling maakt het tenslotte niet zoveel uit of ergens een kinderdagverblijf niet mag komen vanwege luchtkwaliteit of vanwege externe veiligheid."

"Nu gaan we samen het bestuurlijke traject in," vertelt José. "De eerste stappen van het milieubeleid zijn gezet, maar het moet natuurlijk nog goedgekeurd worden. Het mooie is dat de gemeente nu al een stevige basis heeft. Wij zullen hen blijven ondersteunen in de volgende fases."

Van graven naar klikken

Je kunt niks ontwikkelen zonder te graven. Bodeminformatie is dan ook een belangrijke hoeksteen bij het voorbereiden van bijvoorbeeld de bouw van een woonwijk of de ontwikkeling van een natuurgebied. Het is niet voor niets dat projectontwikkelaars, maar ook particulieren die een huis willen kopen, bodeminformatie opvragen bij hun gemeente of omgevingsdienst. Ook voor gemeenten zelf is kennis van de kwaliteit en samenstelling van de bodem onmisbaar bij het maken van beleid. Het knooppunt bodeminformatie maakt het verzamelen van gegevens over de bodem, inclusief rapporten en besluiten, een stuk makkelijker. Projectleider Suzanne Akkerhuis legt uit wat het knooppunt is en wat gemeenten, bedrijven en inwoners er (straks) mee kunnen.

Suzanne: “Het knooppunt bodeminformatie is een webkaart waar we bodeminformatie van Utrechtse overheden op laten zien, inclusief de documenten. Je vindt er een combinatie van data van overheden zoals bodemonderzoeken en besluiten en open data over verschillende milieuthema's.” Medewerkers bij gemeenten en de provincie kunnen inloggen op de webkaart en hebben zo direct toegang tot bodeminformatie. “Door meerdere kaartlagen aan te klikken, kunnen zij ook analyses maken. Bijvoorbeeld bodeminformatie en grondwaterbescherming. En dat zonder ons te bellen en in archieven te graven.”

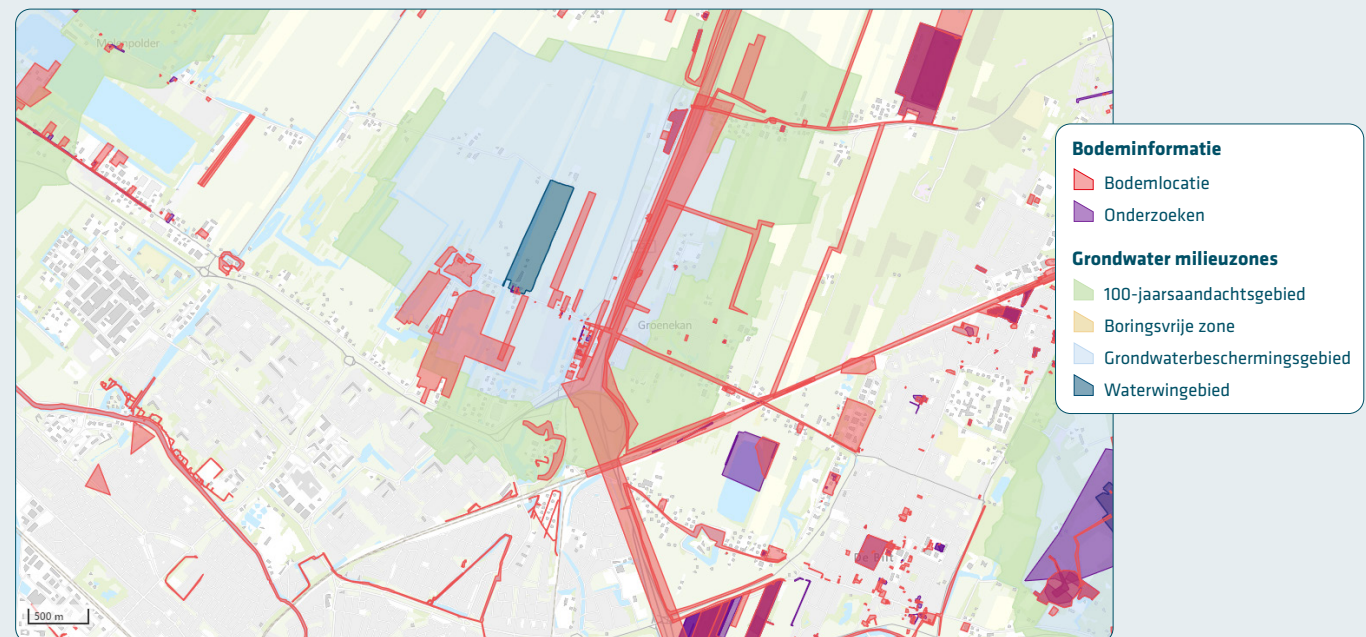
Tijd en onnodig onderzoek besparen

Op dit moment zijn de documenten en de bodemdata, zoals bijvoorbeeld verontreinigingscontouren, van de provincie ontsloten via het knooppunt. Het gaat om de onderzoeken, evaluaties, besluiten etc. in het kader van de Wet bodembescherming. Hiervoor was de provincie tot dit jaar bevoegd gezag. Suzanne: “We werken aan de migratie van data van de gemeenten Amersfoort, Baarn en Leusden naar de RUD. We gaan deze data digitaliseren en verbeteren. Deze gemeenten hebben straks een totaalbeeld van alle bodeminformatie in hun gebied.” Dat scheelt niet alleen tijd – de provincie geeft aan dat de werkzaamheden in het bodemarchief met 95% zijn

gedaald-, maar ook onnodig onderzoek: het zou niet de eerste keer zijn dat een locatie wordt onderzocht, waar al rapporten over zijn.

Publiek platform voor de leefomgeving

Naast het compleet maken van het knooppunt bodeminformatie door alle gemeenten aan te sluiten, heeft het project nog een ambitie: de informatie beschikbaar stellen voor iedereen. “We gaan dit jaar nog live met een publiek platform. Met het publiekelijk ontsluiten van deze informatie besparen we de burgers en bedrijven een hoop tijd en geld.”

Handhaven met een slijptol

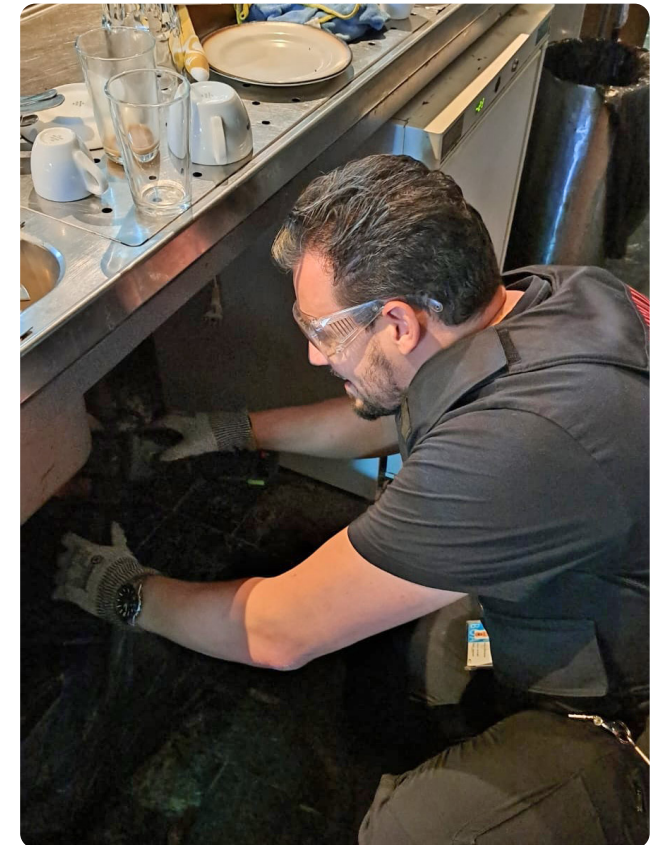

Als we bij bedrijven controleren of deze zich aan milieuregels houden, is een waarschuwing door een toezichthouder vaak genoeg om ervoor te zorgen dat een ondernemer eventuele overtredingen oplost. Werkt dat niet, dan moet de overtreder uiteindelijk een geldbedrag betalen (last onder dwangsom) als die het probleem niet oplost. Meestal komt een ondernemer dan in actie. Maar wat als dat niet werkt en de overtreding enorme impact heeft op de omgeving? Dan pakken we de overtreding letterlijk zelf aan. Yannick pakte als toezichthouder onlangs zelf de slijptol en de waterpomptang om een restaurant af te sluiten van het riool. Of wel: hij paste bestuursdwang toe.

In horecabedrijven wordt vaak gewerkt met producten die vet bevatten of worden klaargemaakt met een vetsoort. Denk daarbij aan kaas, spek, bakolie, boter. Restanten van de vetten uit pannen, kommen, van borden komen bij het afwassen in het afvalwater. Een vetput of vetafscheider zorgt ervoor dat dit vet niet via de afvoer het riool ingaat. Als deze niet aan de eisen voldoen, dan kunnen de gevolgen groot zijn. Dat werd

bij dit restaurant duidelijk. Yannick: “Dit bedrijf was al eerder in beeld vanwege verschillende milieu-overtredingen, waaronder een niet tijdig geleegde vetafscheider. De gevolgen hiervan waren behoorlijk: een rioolverstopping van maar liefst 200-250 meter, die op kosten van de gemeente moest worden schoongemaakt.” Het is dit bedrijf fysiek onmogelijk gemaakt om afvalwater te lozen: alle lozingspunten in het restaurant zijn afgesloten en verzegeld. Dit blijft zo tot de vetafscheider weer functioneert en het bedrijf voldoet aan alle milieueisen.

“Eerst hebben we met een last onder dwangsom geprobeerd de overtredingen te stoppen. Er zijn meerdere lasten onder dwangsom opgelegd, sommige met een maximum van €50.000. Wij dachten dat dit een stevig genoeg signaal was om de ondernemer te bewegen en de zaken op te lossen. Helaas bleek dit niet zo te zijn,” vertelt Yannick. Daarom stapte hij over van een last onder dwangsom naar een last onder bestuursdwang. Yannick kijkt met een goed gevoel terug op deze handhavingsactie: “Deze casus laat zien hoe belangrijk onze rol is bij het beschermen van de leefomgeving.”

Inmiddels heeft Yannick binnen de RUD Utrecht de stap gemaakt van toezichthouder Bedrijven naar coördinator van de buitengewoon opsporings-ambtenaren (boa's). Bij de RUD werken 13 boa's, verspreid over de teams Bodem, Bedrijven en Water, Natuur en Landschap. De meesten werken 50% van de tijd als toezichthouder en besteden de andere helft aan strafrechtzaken. De vier collega's die in het buitengebied werken, zijn fulltime boa.

Het werk van team
Bedrijven

Zwanenstrovers veroordeeld

Onze toezichthouders en buitengewoon opsporingsambtenaren zetten zich in voor de bescherming van natuur en milieu. Zij houden zich onder andere bezig met het beschermen van dieren in het wild. Ze zorgen ervoor dat deze dieren in hun natuurlijke vrijheid kunnen leven, ongestoord door illegale praktijken zoals stroperij of het onwettig houden in gevangenschap. Wanneer je denkt aan strovers, denk je al snel aan Afrikaanse landen, neushoorns en olifanten. Toch komt het opsporen, vangen en doden van dieren in het wild ook in Nederland voor. Recent werden zwanenstrovers betrap en veroordeeld.

Bescherming wilde diersoorten

In Nederland en Europa worden wilde dieren (en planten) en de gebieden waarin ze leven beschermd door wetten en regels. Daardoor kunnen deze dieren in hun natuurlijke vrijheid leven. Het toezicht en de handhaving hierop ligt bij verschillende instanties. Denk aan de NVWA,

omgevingsdiensten, politie. Ze houden toezicht en doen aan opsporing van strafbare feiten. Bij een overtreding of strafbaar feit treden zij hiertegen op. Dit zijn overtredingen die bijvoorbeeld het leefgebied en het dierenwelzijn van de in de natuur levende dieren bedreigen.

Ingrijpen waar nodig

Wanneer het dierenwelzijn of het natuurlijke leefgebied van deze dieren wordt bedreigd, grijpen wij in en dragen we bij aan vervolging van verdachten/overtreders. Dit doen we in samenwerking met de politie en het Openbaar Ministerie. Recent heeft de RUD Utrecht met de betrokken instanties een onderzoek gedaan naar zwanenstroperij. De strovers hadden wilde zwanen uit de natuur gehaald. Ze hielden ze in gevangenschap. Deze verdachten moesten ter veroordeling voor de rechtbank verschijnen. De rechtbank heeft de daders hiervoor veroordeeld. Samen met onze partners dragen we als omgevingsdienst zo bij aan de bescherming van de dieren in onze leefomgeving.

Het werk van team
Water, Natuur en
Landschap

COLOFON

Deze nieuwsbrief is gemaakt door:

Accountmanagement en communicatie
RUD Utrecht (tekst)

Fotografie:

RUD Utrecht

Vormgeving:

Pier 19 Grafisch Ontwerpers

De volgende nieuwsbrief verschijnt
in maart 2025